

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

***ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
У ПРОЦЕСІ
СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ
ПОТРЕБАМИ***

Збірник наукових праць

Харків – 2021

особливими освітніми потребами	126
Пересічанська О. М. Розвиток діалогічного мовлення у дітей із знм ііі рівня засобами театралізованої діяльності	129
Перетяга Л.Є. Позашкільна освіта в Україні на сучасному етапі	131
Погребняк Т.Ю., Мезиненко Н.В. Формування національних цінностей в учнів з особливими освітніми потребами засобами народознавства	137
Погребняк Т.Ю., Христенко В. М. Соціалізація дітей з особливими освітніми потребами шляхом залучення дітей до занять в хореографічному гуртку «Карамельки»	142
Поливанова О.І. Методичний супровід процесу соціалізації дітей з особливими освітніми потребами У закладі позашкільної освіти	145
Пріхода М.В. Корекційний вплив sand art методу на процеси розвитку і соціалізації дітей з інтелектуальними порушеннями	148
Пурдя Л.А. Ресурси контактного зоопарку щодо соціалізації дітей із особливими потребами	151
Пушкар Н.Б., Тімко М.М., Вербицька Т.Г. Екологічні аспекти навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами	152
Редіна В.А. Використання ресурсів Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради з дітьми з особливими освітніми потребами.....	157
Руденко Л.В. Логопедична робота з формування орфографічних навичок у молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення другого рівня	159
Сендецький В.А. Особливості трудового виховання учнів з інтелектуальними порушеннями	161
Синьов В. М., Коваленко В. Є. Моделі залучення дітей з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів позашкільної освіти	164
Супрун Д.М., Супрун М.О. Започаткування професором І. П. Колесником системи підготовки спеціальних психологів (до 80-річчя від дня народження)	168
Тараб К.Х. Організація занять фізичної культури для дітей з розладами аутистичного спектру у позашкільній освіті	171
Уляницька Н. І. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	173
Хомініч О.Г. Ігрові форми навчання дітей старшого дошкільного віку із зпр навичок монологічного мовлення	176
Чемова М.Є. Адаптації та модифікації освітнього процесу молодших школярів у закладах загальної середньої освіти в умовах інклюзивного навчання	180
Шевченко І.Д. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями зору	183
Шеремет М.К., Голуб Н.М. Психолого-педагогічні засади проблеми включення дітей із мовленнєвими порушеннями у гурткову роботу	186
Шкоріна Є.В., Гордієнко І.В. Особливості ігрової діяльності дошкільнят з інтелектуальними порушеннями	190
Шпачинський Д.В. Формування соціальної мобільності та адаптації у дітей	

3. Гладченко І. В., Супрун М. О. Учитель учителів. Пам'яті колеги. Дефектолог, 2017. №11 (131). С. – 25-26.
4. Гладченко І. В., Супрун М. О. Вчитель вчителів (до 75-річчя від дня народження професора І. П. Колесника). Корекційна педагогіка, 2017. - №1. – С. 26-28
5. Гладченко І. В., Супрун М. О. Вчитель вчителів. Теорія і практика спеціальної педагогіки та психології: Збірник наукових праць: - Вип. 9. ІСП НАПН України, 2018. – С.17-21.
6. Колесник І. П., Супрун М. О. Нарис життя і науково-педагогічної діяльності М. З. Кота (до 75-річчя від дня народження) Корекційна педагогіка, 2017. - №1. – С. 25-26
7. Супрун, Д. М. Теорія та практика професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти. (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.03). Київ. 2018. – 670 с.

Тараб К.Х.

студентка 24 групи, природничого факультету
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Одним із найважливіших завдань позашкільних спортивних установ є організація постійної рухової активності, розвиток крупної та дрібної моторики, здоров'язбереження дітей.

Актуальність теми визначена збільшенням кількості дітей з особливими освітніми потребами, що навчаються у загальноосвітніх школах і необхідністю їх адаптації через позашкільну освіту для успішної їх участі в заняттях фізкультурою.

Через особливості сенсорного сприймання, емоційно-вольової сфери, порушень мовлення, дефіциту комунікативних навичок та інших особливостей розвитку, у дітей з розладами аутистичного спектру, участь у позашкільному освітньому процесі може бути обмеженою, або взагалі відсутня. Але, позашкільне фізичне виховання таких дітей є не менш важливим, аніж дітей з нормотиповим розвитком. Доцільність і необхідність включення дітей з РАС до системної рухової діяльності описано в працях різних вчених.

Зокрема, доктор психологічних наук Скрипник Т.В. і фахівець ІРЦ Ковбасюк О.В. у своїй роботі зазначають, що розвиток моторних навичок не є ключовим завданням спеціалістів при розробці індивідуальної програми розвитку дитини з РАС, при цьому у таких дітей часто спостерігаються порушення тону, хаотичність і неорганізованість рухів, може спостерігатися несистематизована підвищена рухова активність. [1]

Як зазначає Борисенко Л.Л.: «В інклюзивній освіті фізичне виховання і фізична культура можуть стати значно більшою проблемою в порівнянні з іншими шкільними предметами». Отже для дітей з РАС систематизовані заняття фізичним вихованням можуть стати не меншим викликом, аніж для дітей з іншими нозологіями [2].

Основним завданням нашого дослідження - є розробка рекомендацій по організації позашкільної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, а саме, розладами аутистичного спектру.

Виходячи із теми, актуальності і мети роботи, визначили завдання:

1) Вивчити роботи та рекомендації фахівців галузей спеціальної освіти, спеціальної психології, аутології, позашкільної освіти, фізичної культури та адаптивної фізичної культури.

2) Визначити особливості пізнавального розвитку дітей з РАС.

3) Визначити особливості сенсорного сприймання дітей з РАС.

4) Визначити особливі освітні потреби, які є у дітей з РАС під час участі у позаурочних заняттях і шляхи для подолання труднощів, які в них виникають.

5) Описати шляхи організації позашкільних занять фізичною культурою для успішної інтеграції дітей з РАС.

Перед початком роботи з дитиною з аутизмом, слід зібрати інформацію про неї, її стосунки з батьками, однолітками, вчителями. Зокрема, що подобається дитині, що не подобається, яким чином виражає свої бажання і потреби. Не менш важливим є вивчення проявів небажаної поведінки, факторів, що її викликають, для запобігання її проявів на заняттях. Фахівці, що вже працюють з дитиною, можуть надати їй характеристику у письмовому чи усному вигляді.

Дослідивши загальний сенсорно-моторний розвиток, особливості сприймання, рівень пізнавального, інтелектуального розвитку, поведінкові реакції та інші індивідуальні особливості розвитку дитини, підбираємо дитині програму, яка буде відповідати особливостям її розвитку та поставленій меті.

Організуючи заняття з фізичного виховання з дітьми з РАС, необхідно враховувати наступне:

1. Особливості психомоторних порушень, властиві дітям з аутизмом (аутостимуляції, порушення м'язового тону, гіпер- та гіпочутливість сенсорних систем, порушення моторного планування дій, порушення контролю за тілом в просторі, порушення просторового орієнтування, тощо) [3, с.186].

2. Реакції дитини на різні подразники довкілля (створення сенсорно-сприятливого середовища є одним із найважливіших завдань; привертання уваги дитини із допомогою тих подразників, які викликають в неї позитивні емоції).

3. Визначити зону актуального розвитку (за Л.С. Виготським) фізичних навичок учня.

4. Визначити зону найближчого розвитку дитини (за Л.С. Виготським).

5. Враховуючи складність пристосування дітей з РАС до нового, необхідна поступова і планова інтеграція дитини до занять у секції. [3, с.190]

6. Мотиваційні стимули і способи їх використання.

Працюючи з дитиною з РАС, важливо зважати на потреби дитини, створювати максимально сприятливе і позитивне освітнє середовище. З одного боку організація заняття фізичною культурою для дитини з досліджуваною

нозологією може бути ускладнена великою кількістю моментів для адаптації до освітнього середовища. З іншого боку, відповідальний підхід до підготовки і проведення занять фізичним вихованням з дитиною з РАС зробить інтеграцію дитини успішною.

Використовуючи подані рекомендації можна підвищити якість роботи з дітьми з даною нозологією у позашкільній освіті і відповідно буде зростати кількість учасників з особливими освітніми потребами у позашкільному освітньому процесі.

Література

1. Скрипник Т., Ковбасюк О. Уроки фізичної культури для дітей з аутизмом// Фізичне виховання в школі. 2014, №3, С. 18-21.
2. Борисенко Л.Л. Фізична культура як інклюзивне середовище //Система надання освіти дітям з особливими освітніми потребами в умовах сучасного закладу: Збірник за матеріалами VI Всеукр. науково-практичної конференції (12 грудня 2018 року). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г. 2018, с. 23-26.
3. Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» / Наук. кер. та заг. ред. Т. В. Скрипник. Київ: 2013.

Уляницька Н. І.,

практичний психолог комунального закладу
«Центру дитячої та юнацької творчості №3
Харківської міської ради»

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

«... Особлива дитина – перш за все дитина, а потім вже особлива».

Л.С. Виготський

Життя дивна та непередбачувана річ... Іноді буває так, що в ньому трапляються події, на які важко вплинути зрозуміти до кінця.

Народження дитини з вадами – це подія, яка стається не з чиєїсь провини, просто стається.

І від ставлення до неї залежить, наскільки ця дитина має шанс на те, щоб просто **БУТИ**, щоб отримати розуміння та підтримку світу й знайти в ньому своє місце.

Незалежно від стану здоров'я наявності фізичного чи інтелектуального порушення, кожна людина має право на повноцінне життя та навчання, якість якого не має відрізнятися від якості навчання решти людей. Саме цей принцип є основним в організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Освіта дітей з особливими потребами передбачає включення їх у загальну діяльність разом з іншими дітьми, починаючи вже з дошкільного віку.

Мета інклюзивного навчання дати усім дітям можливість повноцінного соціального життя, активного включення в життєдіяльність колективу однолітків, тим самим забезпечуючи взаємодію і турботу одне про одного як членів колективу.

Проблемами організації навчання і виховання, психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами розглядаються з позиції